

-: अनुक्रमणिका :-

			पृष्ठे
प्रकरण पहिले	१.१	<u>विषय प्रवेश</u>	१
	१.१.१	समीक्षा म्हणजे काय ?	१
	१.१.२	समीक्षेची आवश्यकता	५
	१.१.३	समीक्षा शास्त्र की कला ?	५
	१.१.४	समीक्षकाच्या उघी अपेक्षित असणारे गुणधर्म	६
	१.१.५	समीक्षेच्या निरनिराळ्या पध्दती	८
	१.१.५.१	समाजशास्त्रनिष्ठ समीक्षा	८
	१.१.५.२	नीतिशास्त्रनिष्ठ समीक्षा पध्दती	९
	१.१.५.३	संस्कारवादी समीक्षा पध्दती	९
	१.१.५.४	चरित्रात्मक समीक्षा पध्दती	१०
	१.१.५.५	मानसशास्त्रीय समीक्षा पध्दती	१०
	१.१.५.६	अभिजातवादी समीक्षा पध्दती	११
	१.१.५.७	स्वच्छंदवादी समीक्षा पध्दती	११
	१.१.६	नाट्य समीक्षेचे वेगळेपण	१२
	१.२	१८६५ ते १९३५ या काळांढातीळ नाट्य समीक्षा: सामान्य स्वरूप	१३
	१.२.१	नाटक या वाङ्मय प्रकार विषयीचे सैद्धांतिक लेखन	१६
	१.२.२	एकेका नाटकावरीळ परीक्षाणलेख	१७
	१.२.३	नाटककारांसंधीची समीक्षा	१९
प्रकरण दुसरे प्रकरण दुसरे	२.१	<u>नाट्यविषयक तात्त्विक विवेचन</u> <u>प्रास्ताविक</u>	२४ २५
	२.२	वाङ्मय दृष्ट्या नाटकावा विचार	२६

२.२	आनंदपर्यवसायी वा शोकपर्यवसायी	२३
२.४	तत्कालीन नाट्य वाङ्मय	३८
२.४.१	नाटकाची स्थित्यंतरे	४०
२.४.२	नाट्य वाङ्मयाची स्थिती	४३
२.५	नाट्य कलेचा इतिहास	४७
२.५.१	नाट्यकलेची अग्नतीची मीमांसा	४८
२.५.२	बनहट्टीच्या कवेवनातील इतर विचार	५०
२.६	नाट्य परीहाण तंत्र	५३
२.६.१	आंगुला टीकाकार	५४
२.६.२	कवी व टीकाकार	५५
२.६.३	नाट्यविषयक टीकाशास्त्र	५६
२.७	नाट्यरचना तंत्र	५८
२.८	रूपसंहार	५९
प्रकरण तिसरे	<u>परीहाणांतरीत नाट्यसमीक्षा</u>	६४
३.१	नाटकांच्या भाषांतरांच्या संदर्भात	६५
३.१.१	शिंदगी व संस्कृत नाटकांच्या भाषांतरातील फरक	६५
३.१.२	भाषांतरात नाटकांवरील टीका	६६
३.१.३	भाषांतर करण्याची तत्वे	६९
३.१.४	भाषांतरात नाटकांची प्रयोगात्मता	७०
३.१.५	भिन्न रीतिरिवाज	७२
३.१.५.१	नाटकाचा क्विटा	७३

१.१.६	माघांतर की रूपान्तर	७४
१.१.७	माघांतरान्या स्वयंवे दुष्परिणाम	७५
१.१.८	माघांतरीत संस्कृत नाटकांची	
	समीक्षा	७८
१.१.९	समारोप	७९
१.२	किठोस्करांच्या नाटकांवरील	
	समीक्षा लेख	८०
१.२.१	युगाप्रवर्तकत्वासंबंधी वाद	८१
१.२.२	अल्लाहुद्दिनाची क्विरगाडावर	
	स्वारी	८२
१.२.३	शांकर-दिग्विजय	८२
१.२.४	संगीत शाकुंतल	८३
१.२.५	संगीत सौमद्र	८५
१.३	गो. व. देवडांच्या नाटकां -	
	वरील समीक्षा लेख	८९
१.३.१	संविधानरचना	९०
१.३.२	स्वभावचित्रण	९३
१.३.३	नाटकातील भाषा, स्वाद,	
	विनोद	९६
१.३.४	नाटकातील पदे व संगीत	९७
१.३.५	नाटकार म्हणून मूल्यमापन	९८
१.४	श्री. कृ. कैल्हटकरांच्या नाटकां -	
	वरील समीक्षा लेख	१००
१.४.१	नाटकांचे विषय	१०३
१.४.२	संविधानक रचना	१०६
१.४.३	स्वभावचित्रण	११५
१.४.४	नाटकांतील विनोद	१२२

१.४.५	नाटकातील रस विचार	१२५
१.४.६	साहित्यकारांची प्रेमकल्पना	१२६
१.४.७	नाटकातील पाषाण	१२७
१.४.८	नाटकातील पदे व संगीत	१२९
१.४.९	तौलनिक समीक्षा	१३२
१.४.१०	समारोप	१३४

प्रकरण चौथे

परिघटनांतरात नाट्यसमीक्षा

(पुढे चालू)

१४५

४.१	कृ. प्र. साहित्यकार यांच्या नाटकांवरील समीक्षा लेख	१४६
४.१.१	पौराणिक व ऐतिहासिक कथा- नकावर आधारित नाटके	१४९
४.१.२	नाटकांतील रसकात्मकता	१५५
४.१.३	नाटकांमधून आढळणारे स्वभावचित्रण	१५७
४.१.४	शोकात्मिका म्हणून विचार	१६१
४.१.५	साहित्यकारांचा हॅम्लेट	१६४
४.१.६	साहित्यकारांची पाषाणशैली	१६७
४.१.७	नाटकांतील पदरचना व संगीत	१६९
४.१.८	नाटकांतील विनोद	१७१
४.१.९	नाट्यकार म्हणून मूल्यमापन	१७२
४.१.१०	समारोप	१७७
४.२	राम गणेश साहकरी यांच्या नाटकांवरील समीक्षा	१७९
४.२.१	नाटकांचे विषय	१८१

४.२.१.१	" प्रेमसंन्यास " चा विषय	१८२
४.२.१.२	" एकच प्याला " चा विषय	१८२
४.२.१.३	" भावबंधन " चा विषय	१८२
४.२.१.४	" पुण्य-प्रभाव " चा विषय	१८२
४.२.२	संविधानक रचना	१८२
४.२.२.१	" भावबंधन "चे कथानक	
	: संकीर्णस्वरुपी	१८४
४.२.२.२	" भावबंधन : एक Burlesque	१८५
४.२.२.३	" पुण्य प्रभाव " : कथानक	
	दृष्ट्या उत्कृष्ट	१८६
४.२.२.४	" एकच प्याला " : विस्फुलित	१८६
	कथानक	
४.२.३	नाटकांतील स्वभावचित्रण	१८७
४.२.३.१	" प्रेम-संन्यास " मधील	
	व्यक्तिरेखा	१८८
४.२.३.२	" पुण्य-प्रभाव " मधील व्यक्तिरेखा	१८९
४.२.३.३	" एकच प्याला " तील व्यक्ति	
	चित्रण	१९०
४.२.३.४	" भावबंधन " : व्यक्तिरेखा	१९५
४.२.३.५	" राव-संन्यास " मधील व्यक्तिरेखा	१९९
४.२.३.६	गटक-यांनी रंगविलेली सलपात्रे	२००
४.२.४	नाटकांतील विनोद	२०३
४.२.५	गटक-यांची भाषाशैली	२०६
४.२.६	नाटकाची प्रयोगाहासता	२०९
४.२.७	शोकात्मिका म्हणून विचार	२०९
४.२.८	नाटककार म्हणून मूल्यमापन	२१२

४.२.१	स्मारोप	२१२
४.२	न. चिं. केकर यांच्या नाटकां -	
	वरील समीक्षा लेख	२१५
४.२.१	" तोतयाचे बंध "	२१६
४.२.१.१	इतिहासाच्या ऋषोटीवर चिकित्सा	२२१
४.२.१.२	संविधानक रचना	२२२
४.२.१.३	व्यक्तिचित्रण	२२४
४.२.१.४	नाटकांतील भाषा व विनोद	२२५
४.२.२	दीर्घ - विह्वल	२२६
४.२.३	कृष्णार्जुन-युद्ध	२२७
४.२.४	चंद्रगुप्त	२२९
४.२.५	अमात्यमाधव	२३१
४.२.६	नाटककार म्हणून मूल्यमापन	२३२
४.४	वीर वामनराव जोशी यांच्या	
	नाटकांवरील समीक्षा लेख	२३६
४.४.१	संगीत राहासी महत्वाकांक्षा	२३६
४.४.२	संगीत रणदुंदुमी	२३९
४.४.३	धर्म सिंहासन	२४१
४.५	नाटककार वासुदेवशास्त्री खरे	२४२
४.५.१	तारामंडळ	२४४
४.५.२	शिवसंभव	२४५
४.६	य. ना. टिपणीस	२४७
४.६.१	मत्स्यसंग्रह	२४७
४.६.२	कमला	२५०
४.६.३	शाहा शिवाजी	२५१
४.७	वि. ह. आंधकर	२५२

४.७.१	बेबंदशाही.	१५२
४.७.२	आश्याहन सुटका .	१५४
४.८	माधवराव पाटणकर	१५६
४.९	मा. वि. वरीकर यांच्या नाटकां -	
	वरील समीक्षा लेख	१५८
४.९.१	नाटकांचा विषय	१६०
४.९.२	संविधानक रचना	१६२
४.९.३	व्यक्तिचित्रण	१६४
४.९.४	भाषा, संवाद, किनोद	१६५
४.९.५	नाटकांतील पदे	१७०
४.९.६	नाटककार म्हणून मूल्यमापन	१७१
४.१०	श्री. वि. वर्तक यांचे " आंध्र- व्याची शाळा "	१७४
४.११	प्र. के. अत्रे यांच्या नाटकां -	
	वरील समीक्षा लेख	१८०
४.११.१	अत्रे यांची सुखात्म नाटके	१८१
४.११.२	अन्नाचे रंभीर नाटक -	
	घराबाहेर	१८६
४.११.३	समारोप	१८९
४.१२	समारोप	१९१
प्रकरण पंचमे	<u>दृश्यरूप-संज्ञक नाट्य समीक्षा</u>	२१०
५.१	नाट्यरंग	२१२
५.२	नाट्यशिक्षण	२१९
५.३	अभिनय	२२१
५.४	नेपथ्य	२२८
५.५	प्रयोगाहास नाट्य-निर्मिती	२३२

५.६	नाटकांतील संगीत	३३४
५.६.१	मराठी नाट्यघुष्टीतील संगीता- चा घावता आढावा	३३५
५.६.२	नाटकांतील संगीताविषयीची समीक्षा	३३६
५.७	स्त्री भूमिका स्त्रियांनी कराव्यात का ?	३४१
५.८	उपसंहार	३५२
प्रकरण सहावे	<u>नाट्यशास्त्र विषयक टिप</u>	३५५
६.१	भारतमुक्ति प्रणित नाट्यशास्त्र	३६२
६.२	भारतमुनीचे नाट्य शास्त्र	३६६
६.३	रत्नफळ-प्रबोध अथवा नाट्य - लक्षणांमाला	३७६
६.४	नाट्यकथागूढ व नाट्यबोध	३८२
६.५	भारतीय नाट्यशास्त्र व नाट्य- कला आणि पौरस्त्य व - पाश्चात्य रंगभूमी	३८५
६.६	नाटक व नाटक याविषयी निबंध	३९२
६.७	नाटक विषयक थ्याफळ विचार	४००
६.८	नाट्य विषयाची सुशिक्षित वर्गा	४११
६.९	समारोप	४२७
प्रकरण सातवे	<u>नाट्य व रंगभूमीचा इतिहास</u>	४३२
७.१	मराठी रंगभूमी	४३४
७.२	महाराष्ट्र नाट्यकला व नाट्य वाङ्मय.	४५२

	७.३	रंगभूमीवरील व्यासपीठ	४६२
	७.४	समारोप	४६७
प्रकरण आठवे		<u>नाटककारांचे मूल्यमापन</u>	४७२
	८.१	महाराष्ट्रीय नाटककार - क्लिंसाकर	४७३
	८.२	महाराष्ट्रीय नाटककार - देवळ	४८१
	८.२.१	शारदा	४८१
	८.२.२	संशयकल्लोठ	४८४
	८.२.३	इंझारराव	४८७
	८.२.४	दुर्गा	४८९
	८.२.५	मुख्यकृष्ण, विक्रमोर्वशीय, शापसंग्रह	४९०
	८.२.६	इतर क्विवेन	४९२ अ
	८.३	श्री. कृ. प्र. साडिलकर यांची नाट्यसृष्टि	४९३
	८.३.१	नाटकशास्त्राची समीक्षा	४९५
	८.३.२	संकलित समीक्षा	५०४
	८.४	नाट्याचार्य साडिलकर	५०८
	८.४.१	प्रतिपाद्य विषय	५११
	८.४.२	कथानकाची मुरड	५१३
	८.४.३	पहिला प्रवेश	५१३
	८.४.४	पात्रांचा स्वभावपरिपोषण आणि कथानकाचा विकास	५१४
	८.४.५	विनोद	५१७

८.४.६	नाटयाळा अस्स	११९
८.४.७	पात्रांचे आगम - निर्गम	११९
८.४.८	संगीत, पदे , काव्य	१२०
८.४.९	नाटकांची ठेकप्रियता	१२१
८.५	महाराष्ट्रीय नाट्यकार - राडकरी	१२३
८.५.१	वस्तुरचना	१२५
८.५.२	भूमिका	१२८
८.५.३	भाषा, अंकार वगैरे	१३०
८.५.४	विनोद	१३१
८.५.५	इतर महाराष्ट्रीय नाट्यकार व राडकरी	१३२
८.५.६	राडक-यांचे विशेष	१३५
८.५.७	राडक-यांची अपूर्ण नाटके	१३९
८.६	राडकरी (व्यक्ति व वाङ्मय)	१४१
८.६.१	संविधानक रचना	१४२
८.६.२	पात्रे - भूमिका व स्वभावरेखन	१४७
८.६.३	रसपरिपोष, भाषा, विनोद	१५४
८.६.४	राडक-यांची अपूर्ण नाटके	१५८
८.६.५	नाटकांचे एकचित्त समावेशन	१६०
८.६.६	तुलनात्मक समावेशन	१६६
८.६.७	समारोप	१६७
८.७	राडक-यांचा विनोद	१६९
८.८	केळकरांची सहा नाटके	१७७
८.८.१	तौतयाचे बंड	१७९
८.८.२	चंद्रगुप्त	१८४
८.८.३	कृष्णाजुन युध्द	१८७

	८.८.४	अमात्यमाधव	१९०
	८.८.५	वीर-विडम्बन	१९१
	८.८.६	संत मानुदास	१९५
	८.८.७	उपसंहार	१९७
	८.९	समारोप	६००
प्रकरण नव्वे		नाटकाची परीक्षा	६०५
	९.१	संगीत भावबंधन, नाटका - वरील टीका	६०६
	९.२	" गुप्तमंजुषा " नाटकावरील टीका	६१७
	९.३	संगीत " द्रौपदी " नाटका- वरील टीका	६२०
	९.४	संगीत " मेनका " नाटका - वरील टीका	६२२
प्रकरण दहावे		रंगभूमीसंबंधु ग्रंथ	
	१०.१	समाजांत नाटकाची जागा	६२९
	१०.२	अभिनय कला : नटविभाग	६३२
	१०.३	नाटकाचे प्रेक्षक	६३६
	१०.४	नाटक कसे पहावे ?	६३९
	१०.५	कुलीन स्त्रिया आणि रंगभूमी	६४६
	१०.६	कुलीन स्त्रिया, रंगभूमी आणि बोलपट	६४९
	१०.७	कुलीन स्त्रिया आणि रंगभूमी	६५२
	१०.८	नाटकाचे तारे	६६१
	१०.९	समारोप	६७०

प्रकरण अकरावे	उपसंहार	६७५	
११.१	नियतकालिकांतर्गत समीक्षेचे स्वरूप	६८०	
११.२	उंथातर्गत समीक्षेचे स्वरूप	६८१	
परिशिष्ट	१.	नाट्य विषयाला वाहिलेली नियतकालिके.	६८५
	२.	१९२५ पर्यंतच्या काळातील महत्त्वाच्या नाट्यकारांवरचे १९२५ नंतरचे समीक्षा-उंथ.	६९४
	३.	१९२५ नंतरची नाट्य-विषयाला वाहिलेली नियतकालिके.	६९९
सूची	१.	<u>आधारभूत साहित्य</u>	७००
	१.	अ) नियतकालिके	७००
		ब) नियतकालिकातील नाट्य-समीक्षा विषयक लेखांची सूची	७०५
		क) उंथ सूची.	७२५
		ड) या काळातील निवडक नाट्य- कारांची नाटके.	७२८
	२.	<u>संदर्भ सूची</u>	७३३